

Література

1. <http://www.certsystems.kiev.ua/uk/iso-9001/sistemi-upravlinnya-yakisty-za-iso-9001.html>
2. Міжнародна організація зі стандартизації, Женева (Швейцарія) <http://www.iso.org>) посилання на офіційний сайт
3. Услуги и их социально-экономическая роль / О. Ланге – М.: Прогресс, 1967. –312 с.
4. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні № 2164-VIII від 05.10.2017 р.[Електронний ресурс] // База даних “Законодавство України” / ВР України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. –Дата звернення: 23.12.2017.
5. Єременко Д. В. Якість аудиторських послуг в Україні / Д. В. Єременко // Облік і фінанси АПК : Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2010. – № 2. – С. 94-96.
6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність[Електронний ресурс]: Закон від 21.12.2017 р. № 2258-VIII // Офіційний веб-сайт Аудиторської палати України /АПУ. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/normativni-akti-shcho-regulyuyut-auditorsku-diyalnist/14-zakoni-ukrajini>
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: нормативне виробничо- практичне видання (2016 – 2017 роки) // Офіційний веб-сайт Аудиторської палати України /АПУ. – Режим доступу: https://www.apu.net.ua/attachments/article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C2.pdf
8. Василюк М. М.Теорія якості в сучасній аудиторській практиці / М. М. Василюк // Науковий вісник Ужгородського університету.-2014.-Вип.№1(42).-С.235-240.
1. <http://www.certsystems.kiev.ua/uk/iso-9001/sistemi-upravlinnya-yakisty-za-iso-9001.html>
2. International organization from standardization, Geneva(Switzerland) of <http://www.iso.org>) reference to the official site
3. Services and their socio-economic role / O. Lange – Moscow: Progress, 1967. –312 p.
4. Services and their socio-economic role / O. Lange – Moscow: Progress, 1967. –312 p. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Date appeal: 23.12.2017.
5. Yeremenko D. V. Quality of Audit Services in Ukraine /D. V. Yeremenko // Oblik i finansy APK : Mizhnarodnyy naukovo-vyrobnychyuy zhurnal. – 2010. – № 2. – S. 94-96.
6. About the audit of the financial reporting and public accountant activity[Electronic resource]: Law from 21.12.2017 № 2258 – VIII // the Official web site of the public Accountant chamber of Ukraine /АПУ. it is access Mode: <http://www.apu.com.ua/normativni-akti-shcho-regulyuyut-auditorsku-diyalnist/14-zakoni-ukrajini>
7. International standards of control of quality, audit, review, other grant to the confidence and concomitant services : normative productive- practical edition (2016 – 2017) // is the Official web site of the public Accountant chamber of Ukraine /PU. it is access Mode: https://www.apu.net.ua/attachments/article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C2.pdf
8. Vasilyuk M. M. Theory of quality in modern audit practice / M. M. Vasilyuk // Scientific Bulletin of Uzhgorod University. – 2014. – Issue # 1 (42)/ – P. 235-240.

Кохан І. В., Чигура В. С.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті досліджено теоретико-методичні засади оцінки ризиків портфеля споживчих позик банківських установ та методів управління ризиками споживчого кредитування в Україні. Проведено аналіз динаміки і структури споживчих позик вітчизняних банків та оцінка ризиків портфеля споживчих позик банку.

Обґрунтовано практичні підходи до використання банківськими установами сек'юритизації споживчих кредитів за традицій-

ною схемою, що дозволить банкам розширити ресурсну базу та здійснити диверсифікацію кредитних ризиків у процесі споживчого кредитування. Запропоновані підходи до формування організаційної структури управління процесом споживчого кредитування в банку.

Ключові слова: *споживче кредитування, кредитний ризик, ринок споживчого кредитування, інноваційна стратегія банків, управління кредитним ризиком, ефективність кредитної діяльності банку.*

Kokhan I. V., Chigura V. S.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF RISK MANAGEMENT OF BANKING CONSUMER LOAN IN UKRAINE

The article deals with the theoretical and methodological principles of risk assessment of consumer credit lines of banking institutions and

methods of consumer credit risk management in Ukraine. The analysis of dynamics and structure of consumer loans of domestic banks is carried

out and the risk assessment of the bank's consumer loan portfolio is carried out.

Practical approaches to use by banking institutions of securitization of consumer loans under the traditional scheme are substantiated, which will allow banks to expand their resource base and diversify credit risks in the process of consumer lending. The offered approaches to forma-

tion of organizational structure of management of process of consumer lending in a bank.

Key words: consumer lending, credit risk, consumer lending market, innovative strategy of banks, credit risk management, efficiency of lending activity of the bank.

Вступ. Споживче кредитування посідає важливе місце у соціально-економічному розвитку держави як в Україні так і в світову перспективі в цілому. Активний розвиток різних форм і видів споживчого кредиту показують інтерес щодо нього, як джерелу значних доходів, із сторони банківських установ, а з іншого боку про стабільний попит з боку населення. Проте, надання споживчих кредитів банківськими установами є ризиковим видом діяльності, а більшість ризиків, що пов'язані з даним видом діяльності, очевидно притаманні процесу споживчого кредитування. Відповідно, розвиток споживчого кредитування в перспективі значною мірою залежить від рівня та якості управління ризиками, на які націльно виступають банки в процесі здійснення цього виду діяльності та вдосконалення підходів та методів щодо його зниження.

Відповідно, в сучасних умовах, банки більше акцентують увагу на проблемах управління ризиками споживчого кредитування, а саме, кредитними та операційними. Здійснений аналіз досліджень показав, що деякі банки вивчають та аналізують важливість управління ризиками споживчого кредитування для ефективної та прибуткової діяльності власного бізнесу та формують і реалізують чіткі процедури надання кредитів, використовують ефективні інструменти та методи і формують модель управління ризиками з урахуванням міжнародного досвіду. Таким чином, вивчення інструментарію управління ризиками банківського споживчого кредитування, а також формування інституційно-правових засад регулювання ризиків банківського споживчого кредитування є актуальним як з наукової, так і з практичної сторони.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз та вдосконалення теоретико-методичних засад управління ризиками банківського споживчого кредитування і розробка на цій основі практичних рекомендацій щодо його вдосконалення в сучасних умовах.

Результати. Споживче кредитування по-

сідает важливе місце у соціально-економічному розвитку як України, так і більшості розвинутих країн світу. Важливість споживчого кредитування пояснюється прагненням фізичних осіб до підвищення рівня та якості життя, а також активізація споживчого кредитування є економічно доцільною і прибутковою сферою послуг для банківських установ та для стабілізації й соціально-економічного розвитку держави загалом. Проте, незважаючи на фінансово-економічну нестабільність та погіршення макроекономічних показників в Україні, роль споживчого кредитування зростає у макроекономічному аспекті, що збільшує сукупний платоспроможний попит на предмети споживання і послуги і відповідно стимулює розширення обсягів їх виробництва [1, с. 148].

Функції розподілу і перерозподілу, яку реалізовує споживче кредитування, дає змогу вирішити розбіжності між цінами на засоби довготривалого користування й фактичними доходами населення за необхідності реалізації товарів і послуг виробниками. Споживче кредитування дає змогу фізичним особам пришвидшити досягнення споживчих цілей і отримання речей, власниками яких вони можуть стати тільки в майбутньому. Відповідно, виробники товарів і послуг реалізують можливість пришвидшити продаж продукції і завершити цикл кругообігу капіталу. Тому, основне призначення споживчого кредиту полягає у підвищенні якості життєвого рівня населення й прискоренню соціально-економічного розвитку.

Зазначимо, що важливою ознакою споживчого кредиту є його середньостроковий термін погашення, тобто кредит на відпочинок, навчання, лікування, ремонт надають на період 6 місяців – 1,5 років, придбання домашньої побутової техніки – 1,5-2 роки, автомобіля – 3-5 років, а іноді і довший період. Дані види кредитів мають декілька спільних ознак їх надання – мінімальний пакет документів, необхідних для прийняття рішення та висока швидкість надання таких кредитів. Перелік

документів у багатьох банках складається з документу, що посвідчує особу (паспорт, ID-картка) та довідки про присвоєння ідентифікаційного коду, у деяких випадках довідки про доходи або даних про двох поручителів.

Отже, на думку автора, під споживчим кредитом слід розуміти грошові відносини, які виникають між громадянами (фізичними особами резидентами) та банками та небанківськими фінансовими установами, у національній валюті і об'єднує різні види кредитів на придбання споживчих товарів або послуг у тимчасове користування, на умовах забезпечення, строковості, платності та цільової спрямованості.

Отже, формування ризику відбувається у процесі здійснення операцій зі споживчого кредитування. Споживче кредитування є багатограним комплексним явищем, що призводить до виникнення низки ризиків, які перебувають у кореляційній залежності. Саме тому науковці виділяють комплексні [2, с. 209] ризики, управління якими не може відбуватися шляхом врахування основного з них, потребуючи, натомість, комплексного підходу до управління всіма ризиками, що притаманні окремому виду діяльності (рис. 1).

Для формування системи розуміння ризику споживчого кредитування є визначення поняття “кредитний ризик” і “операційний ризик”. У сучасній економічній літературі переважають два підходи до визначення поняття “кредитний ризик” Відповідно до першого підходу науковці розглядають кредитний ризик як ризик несплати у визначений строк основного боргу і процентів за позиками [4, с. 452–453]. На противагу йому, в межах другого підходу кредитний ризик розглядають як ризик змен-

шення вартості частини активів, представленій сумою виданих кредитів, або ймовірність зниження прибутковості від цієї частини активів значно нижче очікуваного рівня [5, с. 364].

Така розбіжність у визначеннях пояснюється структурою кредитного ризику: необхідним є врахування кредитного ризику як на рівні окремої позики, так і на рівні сукупності цих позик – кредитного портфеля. Відповідно, кредитний ризик як ймовірність реалізації негативного сценарію розвитку кредитних відносин, що полягає у зменшенні вартості або прибутковості частини активів банку через неповне або несвоєчасне виконання позичальником своїх зобов'язань за кредитним договором.

У процесі управління ризиками кредитування в банку важливе місце посідає класифікація кредитів, тобто виокремлення споріднених кредитів за їх природою та інструментарієм управління ризиками. Основними видами банківського кредитування фізичних осіб є надання позики для купівлі житла (іпотека); для купівлі транспортних засобів (автомобільне) та на купівлю товарів тривалого користування (споживче кредитування). На сьогодні найбільш розповсюдженим видом кредитування фізичних осіб є споживче кредитування, яке в своїй сутності має певну ризиковість появи безнадійних кредитів та великої кількості позичальників, що ускладнює процес адміністрування цим видом кредитів. Запропонована класифікація кредитів дозволяє банкам встановлювати процедури видачі різних видів кредитів, застосовувати відповідні інструменти управління ризиками, що притаманні цим кредитам.

Для ефективного розвитку споживчого кредитування потрібно здійснити аналіз сучасно-

Рис. 1. Ризики банківського споживчого кредитування

Джерело: систематизовано автором на основі [3; с. 41].

го стану кредитних операцій банку, починаючи з визначення позиції, яке займають кредитні операції в загальному обсязі активів банку і розрахунку коефіцієнта питомої ваги кредитів у загальних активах банку [6].

Для розрахунку коефіцієнта питомої ваги кредитів у загальних активах банку використовуються показники кредитних вкладень банків України за період 2013 – 2017 рр., кількості банків та їхніх активів. Коефіцієнт питомої ваги кредитів у загальних активах окремого банку становить 59,88% і показує, що частка кредитних операцій у загальних активах банку складає 59,88% і характеризує кредитну активність банків, а велике значення даного показника може бути індикатором того, що банківські установи надмірно перевантажені позиками (табл. 1).

більшу частку ресурсів у короткострокових активах грошового ринку та в інвестиційних цінних паперах, які, можуть легко конвертуватися в грошові кошти та потім видаватися у формі позик [6].

Оскільки кредитування посідає основне місце в здійснених операціях банків, доцільно проаналізувати динаміку кредитних портфелів та їх структуру і показати на рис. 2 наведено динаміку обсягів кредитних портфелів банків України за 2013–2017 роки.

За результатами проведеного аналізу, в період з 2013–2015 рр. кредитний портфель банків України мав тенденцію до збільшення, а з 2015–2017 рр. прослідковується тенденція до зменшення, що пов'язано із зменшенням кількості діючих банків в Україні. Проте, банківські

Таблиця 1

Питома вага кредитів у загальних активах банку

Дата	Кількість банків, шт	Активи у нац. валюті, тис. грн	Кредити та заборгованість клієнтів, тис. грн
01.01.2013	175	1127179379	694 381 045
01.01.2014	180	1277508651	799 227 946
01.01.2015	158	1316717870	873 610 836
01.01.2016	113	1252570443	713 974 266
01.01.2017	95	1258643603	554 637 262

Джерело: складено автором на основі статистичних даних НБУ [7].

Відповідно, значення даного показника понад 65% є завищеним. В сучасних умовах, ліквідні банки мають нижчий рівень коефіцієнта питомої ваги кредитів у загальних активах, але

ські активи у 2017 році порівняно до 2016 року зросли і свідчить, що на фінансовому ринку залишаються фінансово стабільні банківські установи, які збільшують власні активи та

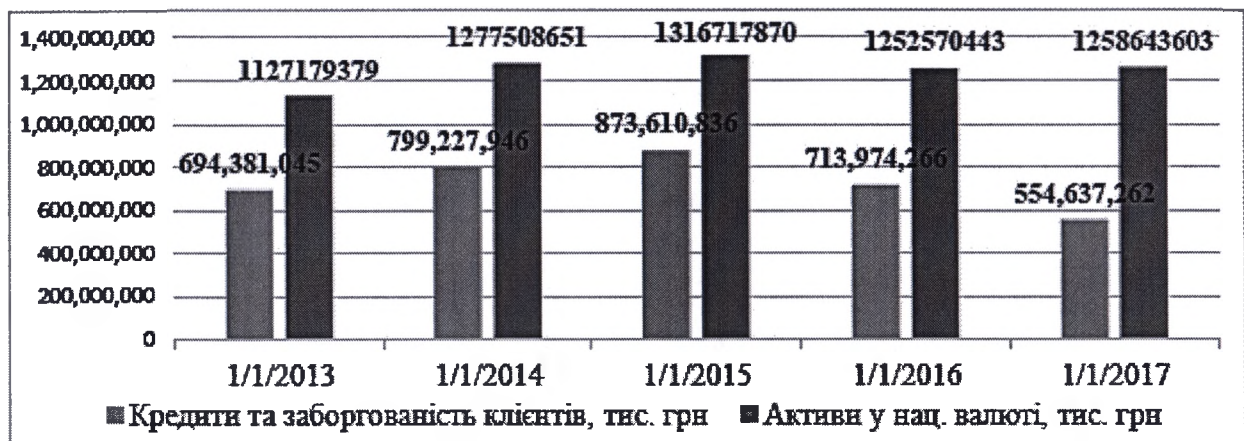

Рис. 2. Кредитний портфель та активи банків України 2013–2017 рр.

Джерело: складено автором на основі статистичних даних НБУ [7].

працюють згідно законодавства, яке є неоптимальним та формує жорсткі умови функціонування.

В період з 2008–2017 рр. споживче кредитування в Україні характеризувалося нерівномірним темпом розвитку (рис. 3).

Таблиця 2

Динаміка показників кредитного портфеля банків України у 2013-2017 рр.

Дата	Кредити та заборгованість клієнтів, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп зростання	Темп приросту
2013	694 381 045	–	–	–
2014	799 227 946	104846901	115,10%	15,10%
2015	873 610 836	74382890	109,31%	9,31%
2016	713 974 266	-159636570	81,73%	-18,27%
2017	554 637 262	-159337004	77,68%	-22,32%

Джерело: складено автором на основі статистичних даних НБУ [7].

У 2014 р. порівняно з 2013 р. відбулося збільшення кредитного портфеля банків України до рівня 115,10% або на 15,10%. У 2015 р. порівняно з 2014 р. також відбулося збільшення – до рівня 109,31% або на 9,31%. Порівняння 2016 р. до 2015 р. динаміка кредитного портфеля банків України становила 81,73%, що показало зменшення на 18,27% або на 159 636 570 тис. грн. Порівняння 2017 р. до 2016 р. динаміка кредитного портфеля банків України становила 77,68%, і показало зменшення на 22,32% або на 159337004 тис. грн. Проте, загалом в період 2013–2017 рр. відбулося зменшення кредитного портфеля банків України на 20,13%, як результат кризових процесів як у міжнародній економіці, так і в Україні загалом та відповідне зменшення кількості банків на 45,71% (80 одиниць) [7].

У 2009–2012 роках кредитування фізичних осіб почало суттєво зменшуватися до 187629 млн. грн. у 2012 році, що пов’язано з початком фінансової кризи, погіршенням рівня платоспроможності населення, зростанням безробіття.

У 2013–2014 роках ринок кредитування фізичних осіб почав поступово відновлюватися. Про це свідчить активізація обсягів кредитування банківськими установами фізичних осіб в 1,1 раза, з 187629 млн. грн. у 2012 році до 211215 млн. грн. у 2014 році. Проте останніми двома роками, у 2015–2016 роках, спостерігалося падіння рівня банківського кредитування фізичних осіб в 1,3 раза, з 211215 млн. грн. у 2014 році до 163333 млн. грн. у 2016 році, що всього на 2947 млн. грн., або на 1,8 %, менше

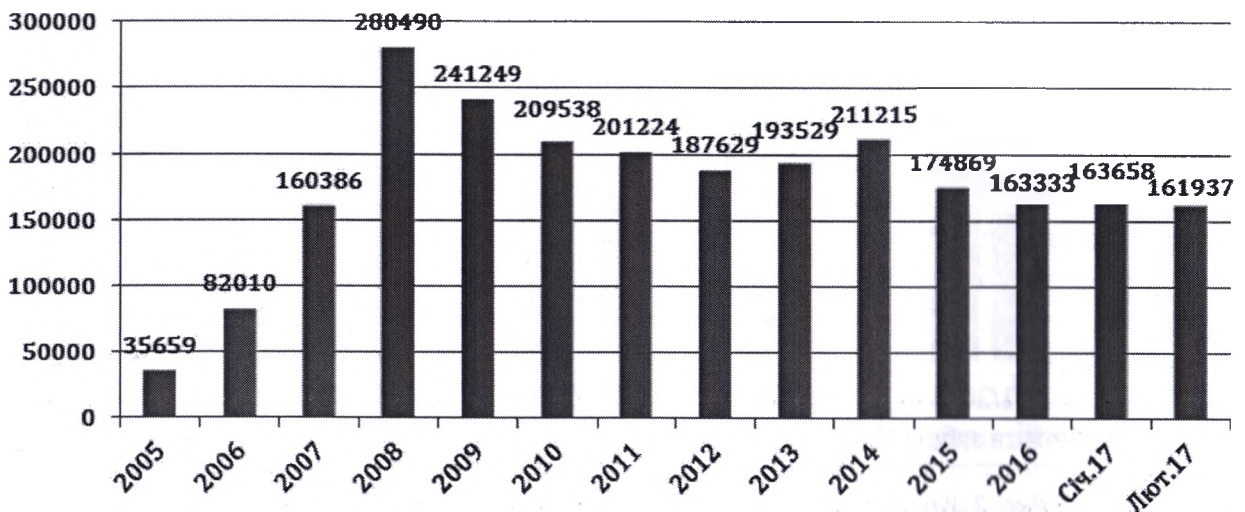

Рис. 3. Динаміка обсягів кредитування фізичних осіб у 2005-2017 рр., млн. грн. [7]

за рівень 2007 року. У січні 2017 року обсяг банківського кредитування фізичних осіб зріс до 163658 млн. грн., а у лютому знизився до 161937 млн. грн. [7].

Проте, ресурсна база українських банків, на даний час, формується в більшій мірі з короткострокових депозитів через ризики, пов'язані з нестабільною фінансово-економічною і політичною ситуацією в країні, а також через низьку довіру населення до банків, тому банківські установи надають перевагу короткостроковим кредитам населенню на споживчі потреби.

На даний час, рівень розвитку інфраструктури споживчого кредитування залишається низьким, недосконалою є система фінансової оцінки (скорингу), що впливає на дохідність кредитних відносин. Саме тому, не об'єктивна оцінка кредитоспроможності клієнтів, може призвести до збитковості банківської діяльності.

Динаміку розвитку споживчого кредитування сповільнює низький рівень доходів населення в Україні. Також, актуальним є питання низького рівня інформаційної обізнаності населення щодо умов кредитування, а також низький рівень кваліфікації персоналу банківських установ, які, не завжди готові надати якісні консультаційні послуги клієнтам.

В Україні регулювання ринку споживчого кредиту відбувається через формальні норми і правила та неформальні вимоги, що формуються державними органами і саморегулюючими організаціями (кредитними установами, банками). На жаль, роль останніх у цьому аспекті сьогодні дуже незначна. Регулятивні та законодавчі повноваження державних органів влади у сфері споживчого кредитування аналогічні повноваженням з регулювання кредитного ринку загалом і включають пруденційне регулювання, захист прав споживачів фінансових послуг, дотримання оптимального балансу конкуренції.

На даному етапі формування сфери кредитування в Україні актуальним є пошук нових підходів та інструментів регулювання кредитного ринку й споживчого кредиту зокрема. Один із таких підходів є розроблення нових і трансформація існуючих стандартів кредитування фізичних осіб [8, с. 48].

Формування банківської сфери, у міжнародному просторі, характеризується тенденцією щодо уніфікації і стандартизації у регулюванні та здійсненні суб'єктами ринку норм та правил міжнародних угод. Міжнародні

стандарты містять у своїй основі більш рекомендаційний характер, проте у міжнародній практиці, їх визнають важливими, а їх наслідування розглядається як позитивне явище та підвищує фінансово-інвестиційний рейтинг як окремих фінансових установ, так і окремої країни в цілому та сприяє інтеграції у світове співтовариство.

У практичній діяльності недостатньо уваги приділяється аналізу і вдосконалення внутрішнім і національним стандартам діяльності фінансових установ, у тому числі банків, так як банки є стандартизовані вимогами, що використовують регулятори і саморегулюючі організації (національні стандарти) та фінансові інститути (внутрішні стандарти). Значення національних стандартів зводиться до об'єднання й уніфікації внутрішніх стандартів окремих інституцій (банків), а також до спільної діяльності національних інститутів, адже саме національні стандарти вивчаються міжнародними організаціями, з яких визначають найбільш досконалі і враховуються у формуванні міжнародних стандартів.

Швидкі зміни зовнішнього середовища діяльності банків, зміна нормативно-правової бази, присутність різних форм конкуренції з іноземними банками спрямовують до необхідності розвитку національних стандартів якості банківської діяльності, в тому числі в сфері кредитування.

Основна логіка використання стандартів у забезпеченні ефективного функціонування кредитного ринку та ринку банківських споживчих кредитів, зокрема, полягає в тому, що певний стандарт (група стандартів) – це вже чіткий, означений параметр контролю (нагляду), є контроль – є основа регулювання, є регулювання – є вплив на сегмент загалом і на окремих його учасників.

Стандарти кредитування у широкому розумінні аналогічні принципам кредитування; у вузькому – це формальні й неформальні правила, яким має відповідати загальноновизнана найкраща практика організації та здійснення кредитного процесу. Застосування стандартів має бути присутнє процесу кредитування в цілому, тоді їх можна систематизувати відповідно до його етапів. Відповідно, серед стандартів кредитування можна виділяти стандарти інформаційного обслуговування; оцінки кредитоспроможності; оцінки кредитного ризику, що пов'язаний із наданням кредиту; оцінки якості забезпечення кредиту; кредитного до-

говору; процедури видачі кредиту; кредитного моніторингу проблемної заборгованості.

Слід врахувати, що на різних етапах кредитного процесу реалізація окремих стандартів більш чітко виражає інтереси якоїсь однієї зі сторін кредиту – кредитора або позичальника. У більшості випадків інтереси кредитора задовольняються першочергово і превалюють над досягненням цілей позичальника. Важливо врахувати і розробити стандарти кредитування фізичних осіб як окремого виду стандартів якості банківської діяльності в Україні із врахування існуючих тенденцій та деформацій.

Сучасна банківська практика в Україні є такою, що на даному етапі відсутня загальна модель кредитування фізичних осіб, банки мають різний досвід в організації цього процесу та різну якість кредитних послуг, а також значні різниці в розмірах капіталу, розмірах і структурі активів і пасивів, якості ресурсів, особливості кредитної політики, в практику українських банків універсальні стандарти кредитування фізичних осіб слід впроваджувати негайно, тому що вирішення проблеми підвищення стійкості банківської системи України в кризових умовах вимагає розроблення нових методологічних підходів і більш широкого застосування інструментів управління кредитним процесом і саме стандартизація кредитування має стати одним із важливих її компонентів [8, с. 49].

Удосконалення процесу кредитування фізичних осіб можна застосувати як інструмент державного регулювання тільки за виконання відповідних умов:

1. Стандарти кредитування мають бути прийняті й оформлені як нормативно-правовий акт, що закріплює основні положення кредитування й відображає цілі держави, зокрема пруденційне регулювання і захист прав споживачів.

2. Стандарти кредитування мають бути загально визнані в банківському середовищі. На основі приєднання (або ні) окремого банку до цих стандартів кредитування можна створити систему певної добровільної “сертифікації” банків, що може стати основою для диференційованого нагляду за ними [4, с. 286].

Розвиток стандартів кредитування фізичних осіб як засобу регулювання мають визначитися також і сферами регулювання: у сфері пруденційного регулювання, а саме доопрацювання методів оцінки ризиків; у сфері захисту

прав позичальників – вдосконалення нормативно-правових актів із захисту прав споживачів фінансових послуг.

Проблемним місцем практичного втілення стандартів споживчого кредитування фізичних осіб в Україні, а саме щодо реалізації захисту прав споживачів фінансових послуг, можна виокремити два напрями: недостатня фінансова і юридична грамотність громадян, чим часто користуються кредитори при укладанні угод кредитування. Значна частина норм законодавства, які застосовуються для регулювання кредитного ринку і захисту прав споживачів в Україні мають превентивний характер.

Основним є вирішення наступної проблеми, а саме впровадження конкретних штрафних санкцій за порушення банківськими установами встановлених норм щодо прав споживачів фінансових послуг аналогічно пруденційному нагляду.

Отже, постійно зростаюча потреба і роль споживчого кредитування, як в діяльності банківських установ України так і в економіці в цілому, а також його соціальний напрям, який базується на основі узгодженості інтересів кредиторів і позичальників в практичній діяльності потребують додаткового регулювання з боку держави і саморегулюючих організацій.

При сукупності проблем споживчого кредитування та обмеженості ресурсів банків, як одним із методів вирішення може бути впроваджена сек’юритизація споживчих кредитів, яка дозволяє банкам отримати додаткові фінансові ресурси, сприяє наданню кредиторам додаткових гарантій, у тому числі й у вигляді забезпечення. У міжнародній практиці сек’юритизацію визнають надійним методом трансформації низьколіквідних активів у ліквідні фінансові інструменти шляхом випуску облігацій, забезпечених споживчими кредитами, що генерують платежі [3].

Висновки. Отже, надання споживчих кредитів пов’язано з ризиками, більшість із яких об’єктивно притаманні процесу споживчого кредитування, а тому подальший розвиток споживчого кредитування значною мірою залежить від рівня та якості управління ризиками, на які наражаються банки в процесі здійснення цього виду діяльності. Банки все більше уваги приділяють питанням управління ризиками споживчого кредитування, зокрема, кредитними та операційними. Аналіз сучасних процесів управління ризиками споживчого кредитування в банках України свідчить, що

окремі банки почали усвідомлювати їх важливість для розвитку свого бізнесу та розробляють і запроваджують чіткі процедури видачі кредитів, використовують відповідні інструменти і формують системи управління ризиками з урахуванням кращого світового досвіду.

Сучасним підходом до вдосконалення регулювання споживчого кредиту є розроблення нових і вдосконалення наявних механізмів кредитування фізичних осіб. Формування нових підходів споживчого кредитування фізичних осіб в Україні можна розпочати із вдосконалення внутрішніх стандартів кредитування банків, формуючи законодавчі ініціативи з їх розвитку та вдосконалення на державному рівні. Базовим кроком на державному рівні має бути розроблення Концепції розвитку стандартів якості банківської діяльності. В Україні стандарти кредитування, зосереджені на пруденційне регулювання, розвинуті краще порівняно з тими, що спрямовані на захист прав споживачів фінансових послуг та їх формуванню присвячено немало законодавчо-правових документів. Це зумовлено кращим розвитком пруденційного регулювання банківської діяльності в цілому. Суттєвого вдосконалення відповідно до сучасних реалій потребують обидва напрями. Розвиток споживчого кредитування в Україні передбачає використання в практиці українських банків сек'юритизації споживчих кредитів за традиційною схемою, сформовано основні напрями нормативно-правового регулювання процесів боргового фінансування в Україні, розроблено напрями перерозподілу кредитних ризиків у разі здійснення сек'юритизації.

УДК 336.74

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто сутність електронних грошей та причини їхнього виникнення в умовах цифрової економіки. Визначено переваги та недоліки електронних грошей. Описано діючі в Україні системи платежів за допомогою електронних грошей. Виявлено фактори, що сприятимуть посиленню використання

- Література**
1. *Вовчак О. Д., Антонюк О. І.* Споживче кредитування в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку в умовах фінансово-економічної нестабільності. Європейські перспективи. Економіка. 2016. № 2. С. 148–157.
 2. *Лаврушин О. І.* Банковские риски : учебник 3-е изд., перераб. и доп. М. : КНОРУС, 2013. 296 с.
 3. *Шаповал О. А.* Система управління ризиком споживчого кредитування. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2013. № 2 (15). С. 40–50.
 4. *Кириченко О. А., Міщенко В. І.* Банківський менеджмент: підручник. Київ: Знання, 2005. 831 с.
 5. *Міщенко В. І., Слав'янська Н. Г., Коренева О. Г.* Банківські операції: підручник 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 796 с.
 6. *Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкін М. Ф.* Банківські операції: підручник. Київ: КНЕУ, 2000. 384 с.
 7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>.
 8. *Охрименко І. Б.* Необхідність та напрями удосконалення регулювання споживчого кредиту в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. № 2. С. 46–50.
1. *Vovchak O. D., Antoniuk O. I.* Consumer lending in Ukraine: the current state and development trends in the conditions of financial and economic instability. European perspectives. Economy. 2016. No. 2. P. 148-157.
 2. *Lavrushin O. I.* Banking risks: textbook 3rd ed., Pererab. and add M.: KNORUS, 2013. 296 p.
 3. *Shapoval O. A.* The system of risk management of consumer lending. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2013. No. 2 (15). P. 40-50.
 4. *Kirichenko O. A, Mischenko V. I.* Banking Management: Textbook. Kyiv: Knowledge, 2005. 831 p.
 5. *Mishchenko V.I., Slavyanskaya N.G., Koreneva O.G.* Banking operations: textbook 2nd form., Processing. and add Kyiv: Knowledge, 2007. 796 p.
 6. *Moroz A. M., Savluk M. I., Pukhovkin M. F.* Banking operations: a textbook. Kyiv: KNEU, 2000. 384 p.
 7. Official site of the National Bank of Ukraine. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>.
 8. *Okhrimenko I. B.* Need and directions of improvement of regulation of consumer credit in Ukraine. Scientific herald of Uzhgorod National University. 2017. No. 2. P. 46-50.

Костюк Б. А., Савчук О. Я., Придюк О. М.

електронних грошей в українських реаліях. Визначено проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в умовах цифрової економіки.

Ключові слова: електронні гроші, цифрова економіка, системи електронних грошей, біткоїн.